

CAN Rapport 115

CANs rapporteringssystem om droger (CRD)

Tendenser första halvåret 2008

Siri Nyström

CAN – en kunskapsbank i drogfrågor

CANs främsta uppgift är att tillhandahålla kunskap om alkohol, narkotika och andra droger. Detta görs bland annat genom biblioteket, trycksaker av olika slag, webbsidor, seminarier, kurser och konferenser.

CAN följer drogutvecklingen

CAN följer utvecklingen av bruk och missbruk av alkohol, narkotika och andra droger. CAN samlar in och sammanställer resultat från undersökningar, statistik och andra data, gör egna undersökningar och utredningar eller ger forskare i uppdrag att göra det.

© Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)
1:a upplagan, 1:a tryckningen (1–270)
Omslag: Löwenberg Media
ISSN 0283-1198
ISBN 978-91-7278-220-4 (tryck)
URN:NBN:se:can-2009-3 (pdf)

Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Klara Norra Kyrkogata 34, Box 70412, 107 25 Stockholm
Tel: 08-412 46 00, fax: 08-10 46 41
E-post: can@can.se, hemsida: www.can.se

CANs rapporteringssystem om droger (CRD)

Tendenser första halvåret 2008

Siri Nyström

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Rapport nr 115

Stockholm, 2009

Förord

Sedan 1985 har CAN samlat in data om förändringar i missbrukssituationen. Det har gjorts två gånger om året via rapportörer i ett 20-tal kommuner. År 2000 kompletterades urvalet och rapportörer tillkom inom alla länspolismyndigheter.

I sin roll som ansvarig myndighet för kontakterna med flera europeiska samarbetsorgan i narkotikafrågor har Statens folkhälsoinstitut upplevt ett ökat behov av tidig information om nya preparat och nya trender i drogutvecklingen. CAN och Statens folkhälsoinstitut har därför gemensamt utvecklat CANs tidigare regionala rapporteringssystem.

Under 2007 såg vi över CRD-systemet (CANs rapporteringssystem om droger) för att dels göra det mer lätthanterligt och dels få mer kompetenta tolkningar av insamlade data. Detta resulterade i att undersökningen numera begränsas till de 15 största kommunerna. För att få mer kvalificerade kommentarer samarbetar CAN nu med en kontaktperson i varje kommun. Liksom tidigare samlar CAN in data medan det är kontaktpersonens uppgift att summera situationen i sin egen kommun.

De lokala kontaktpersonerna är välkomna att redovisa/kommentera insamlade kommunuppgifter även på annat sätt än via sin medverkan i denna rapport.

Utöver de 15 största kommunerna deltar, liksom tidigare, en representant från vardera länspolismyndighet. Redovisningen från dessa har numera begränsats till att omfatta information om narkotikapriser och nya preparat.

Ett led i förändringen av CRD är att datainsamlingarna numera omfattar första respektive andra delen av ett kalenderår. Föreliggande rapport avser drogsituationen första halvåret 2008.

Avsnittet om nya preparat granskas av NADIS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien) när det är några oklarheter. NADIS är en arbetsgrupp som tillkommit på initiativ av Statens folkhälsoinstitut och består av representanter från ett stort antal organ med ansvar inom narkotikaområdet.

Vi tackar alla rapportörer som bidragit med data till rapporten. Vi vill dessutom rikta ett speciellt tack till våra kommunala kontaktpersoner, som dels hjälpt oss med att uppdatera rapportörslistan och dels skrivit de lokala summeringarna.

Stockholm i januari 2009

Björn Hibell
Direktör

Innehåll

Inledning.....	5
Förändringar.....	5
Genomförande.....	6
Tolkningsproblem.....	7
Rapporter från de 15 kommunerna.....	8
Borås.....	8
Gävle.....	9
Göteborg.....	10
Helsingborg.....	12
Jönköping.....	13
Linköping.....	15
Lund.....	17
Malmö.....	18
Norrköping.....	20
Stockholm.....	22
Sundsvall.....	23
Umeå.....	24
Uppsala.....	26
Västerås.....	27
Örebro.....	29
Sammanställning av samtliga 15 kommuner.....	30
Länspolismyndigheterna.....	33
Nya droger.....	34

Inledning

Den 1 juli 1985 fick CAN regeringens uppdrag att följa drogutvecklingen i landet. I uppdraget ingick bland annat att utveckla ett regionalt rapporteringssystem. Målsättningen var att genom rapportörer i ett antal kommuner få en snabbare indikation på förändringar i missbrukssituationen än vad officiell statistik kan ge.

EU fattade 1997 beslut om ”Joint Action on the information exchange, risk assessment and the control of new synthetic drugs” vilket uppdaterades i maj 2005 och då vidgades omfattningen till att gälla samtliga nya psykoaktiva substanser. Besluten ålägger alla medlemsstater att utveckla ett rapporteringssystem för tidig upptäckt av nya syntetiska droger (Early Warning System). För att tillmötesgå detta ombildades CANs rapporteringssystem våren 2000 i samarbete med Statens folkhälsoinstitut (FHI).

Vid starten 1985 ingick 15 kommuner i ett strategiskt urval, som bestod av storstäder samt några kommuner av olika storlek relativt jämnt fördelade över landet. De tilläggsurval som gjordes senare medförde att 27 kommuner ingick i urvalsramen. Utöver kommunerna har uppgifter samlats in från landets 21 länspolismyndigheter.

Syftet med CANs rapporteringssystem om droger (CRD) är att tidigt upptäcka nya preparat och nya sätt att använda befintliga preparat samt att belysa var i landet och i vilka grupper som det sker förändringar i droganvändningen. Till detta kommer att det blivit ett sätt att belysa prisutvecklingen på olika preparat.

Uppgifterna samlas in genom att ett antal rapportörer besvarar en enkät med frågor om eventuella förändringar i drogsituationen och tillgången på olika preparat under en sexmånaders period. Dessutom finns öppna frågor om eventuella förändringar i grupper som använder droger, om förändringar i missbruksmönster samt en fråga om några nya narkotiska preparat förekommit. Rapportörerna skall endast lämna uppgifter utifrån kunskaper de fått genom sitt arbete på orten eller i regionen.

Rapporteringsperioderna i CRD har varit oktober–mars och april–september och formulären har skickats ut i april respektive oktober. Inför denna inrapportering har rapporteringsperioden justerats till att gälla halvårsvis, vilket medför en del överlappning av resultaten då denna insamling avser perioden januari till juni 2008 och den förra insamlingen, perioden oktober 2007 till mars 2008.

Antalet uppgiftslämnare ligger sedan förändringarna på drygt 150 stycken, rapportörerna är främst verksamma inom socialtjänsten, sjukvården, polisen, frivård/kriminalvård och frivilligorganisationer. Svarsprocenten brukar uppgå till ca 80–85% vid varje mättillfälle.

Förändringar

För att öka validiteten och effektiviteten i systemet fördes under 2007 diskussioner om hur det skulle kunna förbättras.

De två huvudsakliga problemen ansågs gälla antalet deltagande kommuner samt hur man skall tolka lokala data om drogutvecklingen.

När det gäller urvalet har det stora antalet deltagande kommuner gjort systemet otympligt. Därför bestämdes att antalet deltagande kommuner skulle begränsas till de 15 största. Detta gör att urvalskriteriet blir mer rationellt än tidigare. Det nya urvalet gör naturligtvis inte anspråk på att vara riksrepresentativt, men resultaten kan ändå, i motsats till tidigare, ses som representativa för någonting (det vill säga för de 15 största kommunerna).

Vad gäller tolkningen av lokala data har det varit svårt att på nationell nivå ge en tydlig och samlad bild av utvecklingen i de deltagande kommunerna. Ett mycket viktigt skäl till detta är att det krävs lokalkännedom för att kunna förstå och tolka situationen på en ort och en sådan kännedom finns oftast bara inom respektive kommun. Med anledning av detta har CAN inlett ett samarbete med en väl förankrad aktör i var och en av de femton största kommunerna, oftast den lokala drogsamordnaren.

Tanken är att CAN, liksom tidigare, skall sköta datainsamlingen och databearbetningen. Därefter får varje lokal kontaktperson uppgifter om hur de olika uppgiftslämnarna i kommunen har svarat och sedan gör den lokala kontaktpersonen en kort och översiktligt summering. Som ett led i detta finns möjlighet för vederbörande, när så anses lämpligt, att ta kontakt med vissa uppgiftslämnare för att följa upp vissa svar och inhämta kompletterande information.

Andra förändringar som gjorts är att två frågor tagits bort från föregående enkät samt att länspolismyndigheterna endast besvarar frågor om narkotikapriser och nya droger. En annan förändring är att data från kommunerna numera samlas in med hjälp av en webbenkät, istället för postalt.

Genomförande

Undersökningen består av två olika datainsamlingar; en till rapportörer i de 15 största kommunerna och en till landets 21 länspolismyndigheter.

Som tidigare nämnts genomfördes datainsamlingen i kommunerna som en webbenkät som skickades ut i slutet av september. Svaren skulle sändas till CAN senast den 3 oktober och därefter började arbetet med att kontakta de rapportörer som ej svarat. Påminnelser sändes ut via mejl och som ett sista steg kontaktades rapportörerna per telefon (två rapportörer saknade mejladress och fick därför besvara en postal enkät, ytterligare fem rapportörer upplevde så pass stora problem med webbenkäten att en postal enkät ansågs nödvändig). Inrapporteringen avslutades i mitten av november.

Totalt skickades 163 enkäter ut varav tolv stycken rensades bort i slutskedet. Av dessa plockades fyra stycken bort efter att uppgiftslämnaren meddelat att det annars skulle bli dubbelrapportering då en enkät redan besvarades från deras avdelning. Övriga anledningar var att respondenten hade slutat och i ett fall var pappaledig, dessutom hade tre respondenter som tidigare meddelat att de inte ville vara inkluderade i rapporteringen fått en enkät av misstag. Dessa tolv respondenter borde aldrig varit inkluderade i datainsamlingen och rensades därför bort.

Totalt besvarades 123 av 151 enkäter. Anledningen till bortfallet på 28 rapportörer berodde bland annat på att rapportören ansåg sig ha bristande informationsunderlag denna gång, eller på grund av hög arbetsbelastning och tidsbrist, ett antal utgick på oklara anledningar då det inte gick att nå dem via telefon. Svarsprocenten uppgick till 81%.

När datainsamlingen var över skickades svaren till kontaktpersonen för respektive kommun som sedan sammanställde resultaten under förutbestämda rubriker. Därefter skickades sammanställningarna till CAN för att dels ingå i rapporten och dels utgöra underlag för en övergripande sammanställning över samtliga kommuner som deltog i undersökningen.

Datainsamlingen som berörde landets länspolismyndigheter var en postal enkät som endast innehöll frågor om narkotikapriser och nya droger. Samtliga länspoliser fick enkäten via posten, två stycken valde dock att skicka tillbaka den via mejl på grund av tidsbrist. Frågeformulären skickades ut i slutet av september och samtliga 21 uppgiftslämnare besvarade enkäten, svarsprocenten blev således 100%.

Tolkningsproblem

En sammanvägning av svaren från en kommun som gäller förändringar i missbruket och tillgången på olika preparat är problematisk eftersom uppgiftslämnarna täcker olika delar av kommunen och att det därför kan förväntas att svaren delvis skiljer sig från varandra. Ett annat problem vid tolkning av resultatet är hur uppgiftslämnaren upplever en ökning eller minskning av missbruket.

Eftersom vissa uppgiftslämnare endast gjort en bedömning av läget i ett begränsat område, till exempel klienter inom en frivilligorganisation, en grupp dömda till skyddstillsyn eller ett socialdistrikt, kan det vara svårt att jämföra det med andra som bedömt ett helt annat område.

Vid tolkningen av svaren är det viktigt att hålla i minnet att frågorna är formulerade för att belysa förändringarna och inte omfattningen av bruket/missbruket. Undersökningen syftar således inte till att mäta nivån på missbruket. ”Ökning” eller ”minskning” säger ingenting om nivåer. Om ett preparat knappt förekommit tidigare i en kommun kan till exempel en ökning från en till sex missbrukare upplevas som stor, medan en ökning av antalet missbrukare av ett vanligare preparat från 100 till 120 inte upplevs som lika stor. Svaret ”oförändrat” kan betyda att det varit en ökning fram till förra mätningen och att missbruket legat kvar på samma höga nivå. Det kan också betyda att det var en minskning i förra undersökningen och att situationen är oförändrad sedan dess.

När det gäller redovisade förändringar föreligger sannolikt en risk för överrapportering av öknningar. Ett skäl är att det sannolikt är mer påtagligt när ett ovanligt preparat blir vanligare än när ett mer frekvent preparat börjar användas i mindre omfattning. Ett annat skäl är att det ibland kan vara svårt att anpassa bedömningen till just de sex månader som undersökningen avser. Ytterligare en aspekt är påståenden och rykten om missbruk som media ofta behandlar i termer av öknningar och risken att respondenter påverkats av detta i sina svar.

CRD ska ses som ett komplement till andra informationskällor, t ex regionala och nationella kartläggningar, de reguljära skolundersökningarna, andra drogvaneundersökningar samt statistik från polis, tull och övrigt rättsväsende. Eftersom data samlas in var sjätte månad från personer och institutioner som har stora kontaktytor, bör dock möjligheten att hitta tidiga indikationer på förändrade missbruksmönster eller nya preparat vara god.

Rapporter från de 15 kommunerna

De lokala rapporterna som följer, är skrivna av kontaktpersoner med lokalkännedom i varje kommun.

Borås

Åsa Skytt

Antal enkäter: 4

Antal besvarade enkäter: 4

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

I Borås uppges flera droger ha ökat, den tydligaste ökningen är av cannabis. Men även rökheroin, missbruk av alkohol och av lugnande medel har ökat. Angående kokain och ecstasy har en respondent svarat att drogerna ökat medan en annan har uppgett att de minskat. Tillfälligt narkotikamissbruk har ökat och en uppgiftslämnare uppger att ungdomar under 19 år som regelbundet berusar sig har ökat, men en annan uppger att ungdomar som berusar sig har minskat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Bland de preparat som ökat bedöms även tillgängligheten av preparaten ha ökat. Tillgången har ökat på hasch, marijuana, brunt heroin, kokain, ecstasy, bensodiazepiner och svartsprit, medan en minskad tillgång rapporteras på anabola steroider, GHB, amfetamin och brunt heroin.

En Bandidosavdelning etablerade sig i Borås 2007 och har tagit över mycket av marknaden, mestadels kokain. Andra gäng går också ihop och det märks en tydlig utveckling av att narkotikabrottsligheten blir mer organiserad.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Förändringar av missbruket har skett i flera grupper. Användningen av heroin har ökat bland män från Centralasien och gatulagningsgruppen har uppdagat fler opium- och heroinbrott.

Alkohol användningen fortsätter öka hos unga kvinnor, och generellt har gruppen unga vuxna med missbruksproblem ökat något. Socialmedicinska enheten som är specialiserad på alkohol, drog- och läkemedelsproblematik uppger att gruppen unga vuxna, 25–30 år, har ökat.

Andelen 15–17-åringar, med begynnande cannabismissbruk som uppsöker narkomanvårdsbasen Cedern, har ökat. Ungdomar med psykisk ohälsa som söker lindring eller förhöjning av livskänslan genom droger tycks öka.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen respondent uppger att det skett förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Nytt preparat som upptäckts är mephedrone, vilket tyvärr inte är narkotikaklassat ännu.

Förändrat arbetssätt

Gatulagningsgruppen har under våren arbetat med ett större ärende på annan enhet, vilket medfört att uppdagade narkotikabrott minskat.

Gävle

Johnny Gustafsson

Antal enkäter: 5

Antal besvarade enkäter: 3

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Gävle är en stad där det framförallt används amfetamin och hasch. Så har det varit under lång tid. För cirka två och ett halvt år sedan hade vi flera överdoser av morfinpreparat i åldern 22–28 år, bara pojkar. Vi blev oroliga att morfinpreparat skulle få fotfäste i den yngre missbruksgruppen. Detta hände inte men under våren 2008 har det inkommit rapporter om att det förekommer heroin i Gävle. Vissa droger som ecstasy finns periodvis, som det alltid har varit.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Narkotikamissbruket har från januari-juni i Gävle inte förändrats nämnvärt. Vi har fått rapporter om att det skall finnas en grupp i 22–26 års ålder som använder heroin. Vi vet också att det finns gott om narkotika i Gävle. Detta beror på att polisen lade ner vår gatulangningsgrupp för tre år sedan som innebär att narkotikabrotten sjönk med 70%. Därför är kunskapen dålig hur det ser ut på fältet. Eftersom det inte finns någon polis ute och stör marknaden så kan man som missbrukare missbruka ostört och sprida detta till fler ungdomar. Socialtjänsten i Gävle har ej någon fältverksamhet. Det vi kan se var att i 2008 års drogvaneundersökning (CAN) hade antalet pojkar i årskurs 9 som provat narkotika (hasch) fördubblas i jämförelse med 2005.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Det man har kunnat se är att det har skett en ökning av droganvändandet i gruppen 15–20 år. Detta är inte överraskande eftersom varken polisen eller socialtjänsten har kunskap och kännedom bland dessa ungdomar.

Förändringar i missbruksmönstret

Rykten och synpunkter från ungdomar i missbrukskretsar är att det finns mer opiatpreparat i omlopp i Gävle för närvarande (men inga beslag är gjorda).

Nya droger

Det har inte inkommit några uppgifter om att det skulle florera några nya droger i Gävle för närvarande. Detta utesluter inte att det kan förekomma i mindre skala via Internet.

Förändringar i arbetssättet

Under de sista tre åren har det inte funnits någon lokal gatulangningsgrupp i Gävle. Detta har inneburit att vi har tappat en hel del kunskap. Nu har ordningspolisen svarat för arbetet kring ringa narkotikabrott. Detta har lett till att vi missat den yngre generationen. Vi inom socialtjänsten och polisen i samarbete skall se över hur vi skall arbeta med ungdomar och missbruk i framtiden.

Göteborg

Jörgen Andersson

Antal enkäter: 18

Antal besvarade enkäter: 17

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

De flesta rapportörer anger läget som oförändrat för flertalet droger.

Den mångåriga trenden med en ökning av kokain och GHB verkar dock hålla i sig. Sex rapportörer anger att kokain har ökat och sju att GHB har ökat.

När det gäller GHB har information kommit i andra sammanhang från Sahlgrenska Universitetssjukhuset om att antalet förgiftningsfall där ökar kraftigt. Till och med november har sex dödsfall av unga människor inträffat i staden. Under hösten 2008 har en omfattande härva gällande smuggling av GBL och tillverkning av GHB rullats upp i Göteborg där åtal har väckts mot flera unga män, och fällande domar avkunnats.

Fyra rapportörer anger att LSD ökat och fem att fler ungdomar regelbundet berusar sig.

En mångårig trend gällande ökning av missbruk av alkohol verkar ha stagnerat. Tolv rapportörer anger här att läget är oförändrat och fem att de inte vet.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

De flesta rapportörer anger läget som oförändrat för flertalet droger.

Analogt med användningen rapporteras dock en ökning av främst GHB och svartsprit. Sex rapportörer uppger en ökning av GHB, och fem av svartsprit.

Fyra rapportörer uppger en ökning av bensodiazepiner, tre en ökning av kokain, samt två en ökning av marijuana och LSD.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Tre rapportörer uppger att det har skett förändringar av narkotikamissbruket.

Förutom en ökning av GHB bland unga noteras ett tyngre blandmissbruk i åldersgruppen 20–25 år, och ett ökat missbruk hos yngre kvinnor. Fler tjejer uppges röka cannabis, och en grupp tunga missbrukare röker spice, vilket inte ger utslag vid urinprovsanalys.

Fyra rapportörer uppger att det har skett förändringar av alkoholmissbruket. Ungdomsteam noterar att fler ungdomar uppger alkohol som sin huvuddrog, och en fältgrupp märker en liten ökning av antalet ungdomar som har ett extensivt alkoholintag och berusar sig flera gånger i veckan.

Socialtjänstens handläggare noterar att fler äldre personer i 60-årsåldern sökt bistånd till följd av alkoholmissbruk eller blivit anmälda för alkoholmissbruk av oroliga anhöriga. Likaså märks en ökning av antalet ungdomar och medelålders kvinnor som sökt bistånd till följd av alkoholmissbruk.

Förändringar i missbruksmönstret

Fyra rapportörer uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret.

Fler klienter än tidigare vid narkomanvårdsenhet uppges kombinera alkohol, cannabis och lugnande tabletter. Från avgiftningsavdelning noteras ökad rökning av bensodiazepiner och problem med rökning av sömnläkemedlet Sonata, som inte är narkotikaklassat men som uppges ge ett kort hallucinogent rus. Avgiftningsavdelning för unga vuxna (ca 16–21 år) har noterat fler patienter som missbrukar

via analöppningen. Det har framför allt handlat om värktabletter som lösts upp och sprutats in. Frivården noterar fler personer som intar amfetamin oralt.

Nya droger

Sju rapportörer uppger att det har dykt upp något nytt preparat eller drog som de inte tidigare rapporterat om: Fenazepam (två rapporter), Mephedrone (två rapporter), DXM (två rapporter), Spice och GBL.

Förändringar i arbetssättet

Sex rapportörer uppger att arbetet med narkotika förändrats.

Ungdomsteam har fått en sjuksköterska på heltid.

Mottagning för alkoholrådgivning ser över sina dokumentationsrutiner sedan en pågående forskningsstudie vid mottagningen påvisat att en tredjedel av klienterna i mottagningens målgrupp, socialt förankrade personer med alkoholproblem, också har använt narkotika det senaste året, framför allt cannabis.

Från ett närpolisområde rapporteras om utökade personalresurser med inriktning mot ungdomsbrott/narkotika.

Mottagning för narkotikamissbruk och blandmissbruk rapporterar om en generellt ökad mängd sökande och därigenom ökat tryck på mottagningen.

Socialtjänsten har gjort ökade utbildningsinsatser för handläggare gällande beroendefrågor. Man har också gjort extra satsningar på och prioriteringar av yngre klienter med missbruksproblematik (20–30-åringar). Vidare har man satsat på standardiserat dokumentationssystem.

Övrigt

Sju rapportörer uppger övrig information.

Narkomanvårdsenhet noterar att Subutex i allt högre grad förekommer på den svarta marknaden, liksom mediciner och anabola steroider av typen "ryssfemmor". Även handläggare inom socialtjänsten stöter alltmer på missbruk av illegalt Subutex.

Ungdomsteam rapporterar att fler ungdomar pratar om internetdroger av olika slag.

Klinik för alkohol- och blandmissbruk noterar att en stor del av cannabisen är svenskodlad.

Sahlgrenska sjukhuset rapporterar om fler dödsfall jämfört med tidigare i olika slags överdoseringar. Man har också haft ett fall av hjärninfarkt efter att personen använt amfetamin och rökt svamp.

Från häkte rapporteras om kontakt med fler personer som använder heroin, likaså med fler personer som använder GHB och som måste ta GHB varannan timma dygnet runt. Både de som använder heroin och GHB finns i alla åldrar.

Helsingborg

Gunilla Olsson

Antal enkäter: 7

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Fyra respondenter svarar att antalet personer som missbrukar cannabis har ökat. Två av dessa, vilket är respondenter som främst arbetar riktat mot en yngre målgrupp, rapporterar att antalet som har ett tillfälligt narkotikamissbruk har ökat likaväl som antalet ungdomar under 19 år som berusar sig regelbundet. I övrigt rapporteras inga större förändringar.

Respondenterna verkar överlag inte känna till förhållandena kring eventuellt missbruk av ecstasy, kat, LSD, GHB, anabola steroider och sniffning.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Hasch och marijuana uppges ha ökat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En ökning av hasch/marijuana-rökning och berusningsdrinkande har skett bland tonåringar. En respondent uppges att kokain och cannabis generellt accepteras som "ofarliga" festdroger.

Förändringar i missbruksmönstret

Förändringar i missbruksmönstret uppges inte ha skett den senaste sexmånadersperioden.

Nya droger

Tramadol, ett morfinliknande smärtstillande preparat, rapporteras förekomma hos unga 15 år och uppåt, enligt en respondent.

Förändringar i arbetssättet

Tre respondenter uppges att arbetet med narkotika har förändrats på arbetsplatsen.

Inom substitutionsvården har psykolog- och socionomtjänsterna minskat markant och till viss del ersatts med medicinsk kompetens.

Vidare rapporteras från andra verksamheter att kunskap gått förlorad med personal som slutat och att rutinerad personal tillkommit till följd av omorganisationer.

Fler narkotikahundar har däremot tillkommit, likaså en prioritering hos polisen kring att göra yttre tjänst.

Reflektioner från alkohol- och drogsamordnaren

Vid flera tillfällen har jag inom ramen för mitt uppdrag hört att cannabismissbruket ökat hos unga och även fått en "ofarlighetsstämpel". Det återstår att se om detta synliggörs via CANs övriga drogvaneundersökningar och utvecklingen är angelägen att följa.

Jönköping

Marie Gustafsson

Antal enkäter: 8

Antal besvarade enkäter: 6

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Gällande tungt narkotikamissbruk bedömer de flesta att ingen förändring skett under perioden januari-juni. Av regelbundet narkotikamissbruk anser en respondent att en ökning har skett men de flesta ser inte någon förändring alls. En respondent anser även att det tillfälliga narkotikamissbruket har ökat något.

Injicering av amfetamin och heroin verkar ligga på en oförändrad nivå, det samma gäller användandet av amfetamin på annat sätt. Missbruk av heroin är något osäkert då hälften bedömer att ingen förändring skett och den andra hälften vet ej. Osäkerhet gäller även för sniffning och användandet av kat. Fem av sex respondenter svarar att de ej vet om användandet av kat har förändrats.

De droger som annars anses ha ökat mest i användandet de senaste sex månaderna är kokain och GHB, där tre av sex respondenter anser att en ökning av GHB har skett. I användandet av anabola steroider och LSD ser man en liten ökning.

Ecstasy har åter igen ökat något efter att varit den drog som, enligt den förra undersökningen under oktober 2007–mars 2008, minskade mest. Det finns inte någon drog som man bedömer, att användandet av, har minskat under den nu senaste perioden.

Två respondenter uppger att de ser en ökning av vallmote och subutex.

Cannabis, missbruk av sömnmedel/lugnande medel verkar ligga på en oförändrad nivå. Det samma gäller för missbruk av alkohol, och ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Ingen respondent anser att det har skett någon minskning i tillgången av något preparat.

Hasch, marijuana och amfetamin bedöms ligga på en oförändrad nivå. Det samma gäller anabola steroider och heroin.

De droger vars tillgång bedöms har ökat är kokain, ecstasy och GHB. En viss tillgångsökning kan ses hos svartspirt och LSD. Gällande LSD så anser en respondent att en ökning har skett medan fyra svarar ”vet ej”.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Ingen respondent uppger att det har skett förändringar av narkotika- eller alkoholmissbruket i en eller flera grupper.

Förändringar i missbruksmönstret

Två respondenter har svarat att missbruksmönstret förändrats.

Katastrofal blandning av flera centraldepressiva preparat t ex benzo, opioider, GHB och alkohol samtidigt, gärna spetsat med lite centralstimulerande preparat någonstans under rustillfället.

Man använder GHB för att kunna arbeta, vara pigg på arbetet. Även för att dölja annat missbruk.

Nya droger

En respondent har rapporterat om att det har dykt upp något nytt preparat eller drog som de inte tidigare rapporterat om, nämligen DOB, (dimetoxymetamfetamin). Används som energitillskott, främst av unga och tillsynes problemfria människor.

Förändringar i arbetssättet

Tre respondenter har rapporterat att arbetssättet förändrats.

Omorganisation som har lett till att Junepol har tre heltidstjänster mer än föregående år (socionom, socialpedagog, alkohol-/drogbehandlare).

Från januari 2008 finns tre så kallade gatulagningsgrupper (GLG) i länet: fyra personer i Jönköping, fyra personer i Högländet och fyra personer i Värnamo.

Bland annat fortsatt utvecklingsarbete tillsammans med landstinget med läkemedelsassisterad behandling för opiatmissbrukare samt utvecklingsarbete i det nystartade motivations- och behandlingsteamet.

Övrigt

En respondent uppger övrig information.

Man ser att narkotikabrotten har ökat, trots en ökning i antalet man-timmar i GLG. Detta innebär självklart inte att även narkotikamissbruket har ökat i länet. Tyder mer på att vi är bättre på att upptäcka.

Linköping

Ulla Andersson

Antal enkäter: 8

Antal besvarade enkäter: 6

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Generellt rapporterar de flesta en oförändrad nivå av droganvändningen eller att man inte vet. Fyra respondenter däribland polisen och beroendekliniken uppger att det skett en ökning av cannabis i Linköping. Ökningen har framför allt skett bland ungdomar men en viss ökning även bland de vuxna. Tre respondenter uppger dessutom att det skett en ökning av tillfälligt narkotikamissbruk, respondenten från polisen redovisar en ökning av regelbundet, tungt missbruk. Två respondenter uppger ökning av missbruk av alkohol. Det är tre respondenter som rapporterar om en minskning av amfetamin.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Vad gäller tillgång är det tre respondenter vilka samtliga arbetar med ungdomar som rapporterar att det skett en ökning både gällande cannabis och marijuana. Polisen rapporterar en ökning av brunt heroin. Två respondenter uppger en ökning av svartsprit. Två respondenter uppger en minskning av amfetamin. Flertalet av respondenterna uppger ingen förändring eller vet ej under de flesta preparaten.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Respondenten från beroendekliniken uppger att det skett en ökning av antalet aktuella ungdomar som testats för misstanke om narkotika under första halvåret 2008 och en ökning av ungdomar med utländsk bakgrund har noterats.

Polisens respondent uppger att cannabisanvändandet bland ungdomar ökat och då företrädesvis på en ort strax utanför Linköping och där spridit sig i åldrarna kring 15 år, både tjejer och killar. Det verkar om man ser till tipsinflödet kring bruk med mera på orten genom åren, att detta är något "nytt" som fått fäste i ungdomsgrupperingen enligt polisen.

När det gäller förändringar av alkoholmissbruket uppger de båda respondenterna från beroendekliniken att det skett en ökning. De rapporterar en ökning bland ungdomar men även att en förändring skett där en ny grupp söker hjälp för sitt alkoholmissbruk och det är den äldre generationen, födda på -30 och -40 talet.

Stadsmissionens respondent uppger att antalet amfetaminister som injicerar regelbundet hade svårt att få tag på sin drog under sommarmånaderna och för att kompensera gick de över till alkohol i brist på sin huvuddrog.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen respondent rapporterar om förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Tre respondenter som arbetar mot ungdomsgrupper, polisen, beroendekliniken och Ellagruppen, rapporterar om ett nytt preparat/drog. Två har uppgivit Mephedron och en Effedron/Meffedron. Mephedron intas oralt eller via näsan. Enligt respondenterna är det en "internetdrog", som uppges ha centralstimulerande- med hallucinogen effekt. Enligt polisens respondent är informationen kring drogen tipsrelaterad, men helt klart en ny drog i Linköping.

Förändringar i arbetssättet

Inom polisen har det skett förändringar som är både till det positiva och till det negativa. Det positiva är att närpolisen Linköping gjort och gör kortare fördjupade insatser mot narkotika speciellt riktat mot unga. Det negativa är att (gatulagningsgruppen) GLG oftare tas i anspråk för annan verksamhet än det som är narkotikarelaterat.

Övriga respondenter har inte rapporterat någon förändring av arbetssätt.

Övrigt

Polisens respondent uppger att tipsinflödet har ökat kring heroinet men att användandet inte verkar ha ökat alltför mycket. Linköpings missbrukare har hållit sig till hasch och amfetamin såsom de "stora" drogerna. Dock ökade Subutexanvändandet efter millenniumskiftet och det är de användarna som nu går över till rent heroin, företrädesvis brunt, som det ser ut nu.

Lund

Martin Eksath

Antal enkäter: 5

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Respondenterna från Lunds kommun har oftast uppgett att det inte skett någon förändring eller att de inte känner till någon förändring under perioden. Samtliga respondenter svarade ”vet ej” gällande utvecklingen av LSD, GHB samt anabola steroider.

I Lund finns sedan många år tillbaka socialsekreterare stationerade på polisen med inriktning mot ungdomar. Där har man kunnat notera en ökning i såväl det regelbundna som det tillfälliga narkotikamissbruket. Främst gäller ökningen cannabis. Man har även noterat ett ökat berusningsdrickande.

På infektionskliniken, som bland annat arbetar med sprutbytesprogrammet, har man noterat en ökning av kokain samt av berusningsdrickande bland ungdomar. På rådgivningsbyrån i narkotikafrågor märks en ökning av sömnmedel/lugnande samt missbruk av alkohol. Polisens gatulangningsgrupp har observerat en ökning av den illegala användningen av subutex samt metadon

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Rådgivningsbyrån uppger en ökning av marijuana, amfetamin, kokain, illegala bensodiazepiner samt svartsprit. Ungdomar uppger att det är lättare att få tag i hasch än tidigare. Det rapporteras om att det finns mer starksprit hos ungdomar och i större mängder. Gatulangningsgruppen har märkt en ökning av illegal användning av subutex och metadon. Socialförvaltningen uppger ”vet ej” på samtliga alternativ, medan socialsekreterarna på polisen noterar en ökning av tillgången på hasch. På sprutbytesprogrammet noterar man en minskning av amfetamin, medan illegalt användande av subutex och metadon ökat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Ingen respondent uppger att det har skett förändringar av missbruket i vissa grupper, mer än som nämnts ovan, dvs ett ökat berusningsdrickande i gruppen ungdomar under 19 år. Socialsekreterarna på polisen upplever en ökning av haschrökning i ungdomsgruppen.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen respondent uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Ingen respondent har inrapporterat förekomst av nya droger i Lunds kommun.

Förändringar i arbetssättet

Polisens gatulangningsgrupp rapporterar om minskade resurser delvis p g a omorganisation, från två gatulangningsgrupper till en.

Övrigt

Ingen övrig information har rapporterats.

Malmö

Lina Sjöo

Antal enkäter: 19

Antal besvarade enkäter: 13

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

De flesta respondenterna har svarat att det inte skett någon förändring gällande användningen av olika preparat. För preparaten cannabis, amfetamin, heroin och sömnmedel/lugnande medel uppgav majoriteten att situationen var oförändrad.

De preparat som oftast rapporterats ha ökat är kokain. Sju av respondenterna uppger att användning av kokain har ökat. Sex av respondenterna uppger en ökning av alkohol.

En majoritet av respondenterna svarade ”vet ej” när de ombads bedöma situationen gällande förändringen av användningen av ecstasy, LSD, sniffning och anabola steroider (AAS). Många hade även svårt att bedöma situationen gällande kat och GHB.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Respondenterna har vanligen svarat ”vet ej” när de ombads bedöma förändringen av tillgången till olika preparat. En majoritet av respondenterna svarade ”vet ej” gällande preparaten vitt heroin, ecstasy, kat, LSD, GHB och anabola steroider. Många hade även svårt att bedöma situationen gällande kokain och svartspit.

Majoriteten av respondenterna har svarat ”ingen förändring” vid bedömningen av tillgång till preparaten hasch, marijuana och amfetamin.

De preparat som oftast rapporterats ha ökat i tillgång är kokain och bensodiazepiner. Fem av respondenterna har redovisat att tillgången till kokain har ökat. Fyra av respondenterna har redovisat att tillgången till bensodiazepiner har ökat.

Det preparat som flest har rapporterat ha minskat i tillgång är brunt heroin. Fem respondenter uppger att tillgången har minskat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Fem respondenter uppger att det har skett förändringar av narkotikamissbruket i en eller flera grupper. Tre av dessa respondenter bedömer att det har skett en förändring i åldersgrupper. En uppger att det är fler yngre som sökt behandling för narkotikamissbruk under denna period än under föregående period. En noterar att det finns en ökning av cannabis i tidigare ålder.

Två gör bedömningen att det skett en förändring i vissa sociala grupper. En av dessa menar att det blivit mer tillåtet att sniffa kokain på fester och på krogen.

En respondent bedömer att det skett en förändring vad gäller könsfördelningen genom att det är fler kvinnor som söker hjälp. En respondent uppger att missbruket ökat i vissa etniska grupper då det finns en ökning av cannabis hos andra generationens flyktingar/invandrare. Enligt respondenten har denna grupp inte mycket kontakt med socialtjänsten.

En respondent uppger att det har skett förändringar av alkoholmissbruket i en eller flera grupper. Denna respondent uppger att det finns en ökning av alkoholmissbruk hos andra generationens flyktingar/invandrare och att denna grupp inte har mycket kontakt med socialtjänsten. Respondenten uppger också att alkoholkonsumtionen i tidigare ålder ökar.

Förändringar i missbruksmönstret

Två respondenter uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret. Båda respondenterna uppger att bristen på både amfetamin och heroin i Malmö har lett till ett ökat läkemedelsintag. En av respondenterna uppger att utpräglade heroinmissbrukare har använt amfetamin och tvärtom. Den andra respondenten uppger att det används väldigt mycket piller i form av bensodiazepiner och sömnmedel och att patienterna är mer pillerpåverkade nu. Denne respondent uppger också att det används mycket heroin nu.

Nya droger

En respondent rapporterar om Tramadol och en annan om rökning av tjära.

Förändringar i arbetssättet

Samtliga 4 respondenter som uppger att arbetssättet har förändrats representerar socialtjänsten. Införandet av vårdplan/genomförandeplan samt vårdgaranti tas upp. Att det finns en person som arbetar mer specifikt med missbruksfrågor nämns som en annan bidragande faktor. Ett team som arbetar med uppsökande verksamhet har mellan februari-maj endast bestått av en personal, vilket lett till att man inte kunna bedriva uppsökande arbete under perioden. En respondent tar upp organisationsförändring samt att man blivit bättre på att planera, följa upp och utvärdera insatser.

Övrigt

Efterfrågan på metadonbehandling ökar. Kön till sjukvården är lång och socialtjänsten får ansökningar om metadon- och subutexbehandling i privat regi. Allt fler heroinmissbrukare säger att de inte kan klara ett drogfritt liv utan metadon/subutex. En respondent uppger att antalet LVM-omhändertagande har ökat våldsamt och att en tänkbar anledning skulle kunna vara att det finns mer uppsökande arbete bland missbrukarna men detta är ytterst osäkert. En respondent uppger att de fått information från vuxna, etablerade missbrukare att många ungdomar inte längre har cannabis som inkörsport utan att man provar rökheroin direkt. En respondent upplever att ansökningarna om behandling för både missbruk av narkotika och alkohol ökat. En respondent uppger att det är fler unga, mellan 20–30 år, som är inne på nätet och köper droger där. Patienter berättar om kompisar som inte är kända av någon myndighet, som handlar narkotika och tabletter på nätet.

Norrköping

Christina Söderberg

Antal enkäter: 5

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

När det gäller ökning så verkar det enligt tre respondenter vara en ökning av dels kokain och dels missbruk av lugnande medel/sömnmedel, något som också noterades förra rapporttillfället. Två av respondenterna menar också att det är en ökning av cannabis. Utöver detta så hör vi mycket om de ”le-gala” nät drogerna, spice och sk ”krabba”.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Här finns inga entydiga svar, men ett par respondenter har sett en ökning av tillgången på hasch och ett par har sett en ökning av det vita heroinet, dock fanns ingen som svarat att användningen av vitt heroin ökat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Två respondenter uppger att det har skett förändringar av narkotikamissbruket i en eller flera grupper.

Drogvaneundersökningar bland ungdomar visar nationellt att konsumtionen för flickor och pojkar i nian sjunkit relativt kraftigt de senaste åren. Denna trend är densamma i Norrköping där årets drogva-neundersökning visade att den nedåtgående trenden under några år håller i sig, det vill säga att färre unga använder tobak, alkohol och andra droger. Undersökningen visar dock att särskild oro finns för den grupp ungdomar som befinner sig i riskzonen då de dricker alltmer och experimenterar med olika droger.

Fler ungdomar anträffas påverkade av droger och/eller alkohol.

En respondent uppger att det har skett förändringar av alkoholmissbruket i en eller flera grupper.

Fler ungdomar anträffas alkohelpåverkade.

Som en respondent beskriver ser vi totalt färre unga som använder alkohol eller experimenterar med narkotika och andra droger. Dock finns en stor oro för en grupp unga som i stor utsträckning berusar sig och använder preparat av olika slag.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen respondent uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Två respondenter uppger att det har dykt upp något nytt preparat eller drog som de inte tidigare rap-porterat om: GHB och spice.

Förändringar i arbetssättet

En respondent uppger att arbetet med narkotika förändrats; svårare för klienter att få läkemedelsassis-terad behandling med subuxone på grund av kö – intagningsstopp. Detta är ett återkommande problem i Norrköping, att kapaciteten för att ta emot heroinmissbrukare i behandling hos landstinget är otill-räcklig, ofta intagningsstopp och kö.

Övrigt

Två respondenter uppger övrig information: Genom den nya tekniken är det lättare att få tillgång till narkotika. I dag används mobiltelefoner och sms, samt Internet. Ungdomar behöver inte längre bryta mot lagen om de vill ha tag på droger. På Internet kan de köpa både förbjudna och tillåtna droger som används som substitut för hasch och opium. Även om användandet av droger har minskat ser drog-samordnaren hur receptbelagda läkemedel som Tradolan ökar bland unga. Attityden kring droger har enligt undersökningen blivit något mer liberal eftersom fler kan tänka sig att pröva eller har en mer tveksam inställning. Även flera socialsekreterare har rapporterat om en förändrad attityd till hasch hos ungdomar som tycker att cannabis kan legaliseras. De anser att alkohol är farligare.

Just nu verkar det vara mycket hasch bland unga, men det är ju nu i höst. I våras var det ju en del Tradolan bland unga men det var redan rapporterat sen tidigare.

Stockholm

Anders Eriksson

Antal enkäter: 36

Antal besvarade enkäter: 27

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

En majoritet av de svarande uppger ingen förändring eller att de inte vet. Dock uppger påtagligt många, nästan hälften av de inkomna svaren, att cannabis ökat. Notabelt är också att en tredjedel av de svarande uppger att det tillfälliga narkotikamissbruket ökat. Även när det gäller regelbundet och tungt narkotikamissbruk noteras viss ökning. Missbruk av alkohol verkar vara en ökande trend och en tredjedel av de svarande noterar fler ungdomar som regelbundet berusar sig och en ökning av missbruk av sömnmedel/lugnande medel. Den otydligaste bilden gäller sniffning där både minskning och ökning rapporteras. Möjligen talar detta för att sniffning är en mer lokalt avgränsad företeelse.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Den tydligaste trenden är att tillgången av cannabis, framför allt hasch, har ökat. En viss ökning av kokain, amfetamin, illegala bensodiazepiner samt svartsprit noteras också medan tillgången av heroin och ecstasy snarast har minskat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Nio respondenter uppger att det har skett förändringar av narkotikamissbruket i en eller flera grupper under perioden januari-juni. Den tydligaste ökningen noteras för ungdomar/unga vuxna och cannabis. Elva svarande uppger att det under samma period har skett förändringar av alkoholmissbruket i en eller flera grupper. Flera av dessa framhåller att yngre kvinnor/flickor dricker mer alkohol.

Förändringar i missbruksmönstret

Tre respondenter uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret, i form av ökat blandmissbruk (alkohol och olika drogkombinationer).

Nya droger

Två svarande uppger att det har dykt upp något nytt preparat eller drog som de inte tidigare rapporterat om. De två medel som nämns är toalettrenigingsmedel och spice.

Förändringar i arbetssättet

Åtta respondenter uppger att arbetet med narkotika förändrats under perioden. Av dessa uppger de flesta personella förstärkningar i arbetet på olika sätt även om några också uppger minskning av resurserna.

Sundsvall

Sara Lundgren

Antal enkäter: 4

Antal besvarade enkäter: 4

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Enstaka uppgiftslämnare upplever en ökning av personer med ett regelbundet narkotikamissbruk. En uppgiftslämnare vardera rapporterar en ökning av personer som använder amfetamin på annat sätt än injicering, som använder cannabis, kokain, GHB, anabola steroider och som missbrukar sömnmedel/lugnande medel. En uppgiftslämnare rapporterar även att missbruket av alkohol har ökat liksom företeelsen att ungdomar under 19 år regelbundet berusar sig. Majoriteten av uppgiftslämnarna har dock inte uppgett en ökning. Uppgiftslämnare kan dock ha besvarat och upplevt dessa ökningsberedande på vilka grupper de möter och får kännedom om i sitt yrke.

Två uppgiftslämnare upplever en minskning av antalet personer som missbrukar ecstasy.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

När det gäller tillgång till specifika droger rapporteras en ökning av vissa droger. Ökningen rapporteras dock endast av en person för respektive drog. Det man upplever en ökad tillgång till är kokain, GHB, anabola steroider och svartspit. Två uppgiftslämnare rapporterar en ökad tillgång av bensodiazepiner.

Gällande vitt heroin och kokain upplevs dock en minskning i fråga om tillgång. Två respondenter upplever en minskad tillgång på ecstasy.

Det finns därmed rapporter om både ökning och minskning av kokain i Sundsvall, en ökning i antalet personer som använder drogen och en minskning i tillgång av drogen. Detta kan bero på vilka grupper respondenterna möter och får kännedom om i sitt yrke.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En uppgiftslämnare ser en förändring i narkotikamissbruket där förändringen kopplas till gruppen unga. Man upplever att användningen av Tradolan och Tramadol ökat det senaste halvåret och att det används tillsammans med alkohol.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen av de fyra uppgiftslämnarna uppger att de ser en förändring i missbruksmönstret.

Nya droger

Två uppgiftslämnare uppger att drogen Bromo-Dragonfly är ny i Sundsvall.

Förändringar i arbetssättet

Ingen uppger att arbetssättet har förändrats.

Övrigt

En uppgiftslämnare rapporterar att GHB/GBL fortfarande är mycket vanligt bland ungdomar och medelålders.

Umeå

Lennart Andersson

Antal enkäter: 12

Antal besvarade enkäter: 12

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Generellt är det flest som uppger en oförändrad nivå av droganvändningen. Sex respondenter anger en ökning av cannabis. Två respondenter, däribland polismyndigheten, uppger en ökning av kokain.

Droger som man klart ser en ökning av är spice, framförallt cannabisrökare som röker spice. Det man också ser mer av är alltfler ungdomar i de yngre tonåren som sniffat butangas eller Glade. Elva av tolv svarar att man sett en ökning av sniffning. Tre har redovisat en ökning av alkohol. Dessa kommer främst från polis och socialtjänst.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Generellt verkar det finnas en osäkerhet i att bedöma tillgången av droger. Åtta svarar dock att man ser en ökning av andra preparat. De preparat som anges är spice, DXM, drivgas, metadon, subutex och andra nättdroger.

Polismyndigheten uppger att man inte tycker sig se förändringar senaste halvåret förutom vad gäller kokain och cannabis där man ser en ökning. Minskningarna av droger beskrivs främst inom heroin både vid injicering och vid rökning av heroin.

Förändringar av missbruksmönstret och missbruket i vissa grupper

Verksamheter som framförallt möter unga och unga vuxna uppger att det tunga och regelbundna missbruket har ökat. Dessa uppger också att det tillfälliga missbruket har ökat. Någon verksamhet lyfter fram ett ökat drogmissbruk bland kvinnor. Cannabismissbruket anger hälften av respondenterna ha ökat. Alkoholmissbruket anges av flera verksamheter ha ökat, inte minst bland unga. Upplevelsen är att tonåringar dricker oftare och mer. Någon respondent ser en ökning av flickor som dricker mer än tidigare.

I den senaste lokala levnadsvaneundersökningen (2007) framgår att narkotikaanvändningen bland pojkar ligger över riksnittet i årskurs 9. Vad gäller alkohol är andelen som inte använder alkohol högre än riksnittet. Mönstret är detsamma i årskurs 2 på gymnasiet. Andelen som berusningsdricker har dock ökat de senaste åren.

Nya droger

Fyra respondenter rapporterade om spice som en ny drog och ytterligare en rapporterade om DXM.

Har arbetssättet förändrats?

Sju respondenter uppger att arbetssätt och förutsättningar förändrats inom primär- och landstingskommunal verksamhet. En uppger att sin skola är med i ett alkohol- och drogprojekt. Inom öppenvården för unga uppger man att en förstärkning med 0,5 tjänst kommer att tillsättas med syfte att bli mer flexibel i sitt arbetssätt med målsättning att ersätta institutionsinsatser. Inom psykiatrin kommer man att öka med en tjänst på en av sina mottagningar.

En respondent beskriver en stor omorganisation som inte är klar och pågått i två år och som helt klart leder till att färre socialarbetare ska göra lika mycket eller mer arbete som det större antalet socialarbetare gjorde tidigare och att ledningen kallar det för kvalitetshöjning.

Inom rådgivningsverksamheten för unga prioriterar man alltmer att arbeta med alkohol. Föräldrar har en tillåtande attityd till ungas drickande och saknar kunskap om att en hög andel har ett riskdrickande.

Övrigt

Fem respondenter uppger övrig information:

- Sniffning av lösningssmedel bland ungdomar.
- Vi upplever att den drogliberala attityd som vi ser hos ungdomar blir allt tydligare och omfattar allt fler.
- Behövs ökade kunskaper om droger. Stort behov av avgiftningsplatser och behandlingsplatser på hemmaplan.
- Mycket stor ökning av Internettrafiken angående handel av droger, främst på bensodiazepiner.
- Fortfarande många som missbrukar subutex. De börjar i tidig ålder, ibland vid 14–15 års ålder.

Uppsala

Monica Söderbaum

Antal enkäter: 8

Antal besvarade enkäter: 7

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Fyra respondenter har svarat att det märkt en ökning av kokain. Lika många har svarat att de noterat en ökning av anabola steroider. Tre respondenter uppger att de märkt av en ökning av s k tillfälligt narkotikabruk, d v s använt narkotika någon/några gånger. Två personer uppger att de sett en ökning av missbruk av alkohol hos ungdomar under 19 år samt fler som regelbundet berusar sig.

De flesta har inte märkt någon förändring när det gäller användningen av andra droger.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tre uppgiftslämnare rapporterar en ökning av tillgången på kokain, ecstasy och anabola steroider. Två respondenter har noterat en ökning av tillgången på hasch och marijuana. En har noterat en ökning av tillgången på vitt heroin.

Ingen uppgiftslämnare har rapporterat om en minskning av tillgången på någon drog.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En respondent uppger att alkoholanvändningen hos ungdomar 17–19 år har ökat. En respondent uppger att det skett förändringar av narkotikamissbruket, man har märkt av ett ökat antal personer tillhörande ”högre” socialklass. Två respondenter uppger att det skett förändringar av alkoholmissbruket, de yngre som missbrukar narkotika använder också mycket alkohol.

Förändringar i missbruksmönstret

En uppgiftslämnare uppger att de yngre som missbrukar narkotika använder också mycket alkohol.

En respondent uppger att det skett förändringar i missbruksmönstret, mer spice, ensamt eller tillsammans med cannabis.

Nya droger

Två respondenter har rapporterat om nya droger; spice, cannabisliknande som röks och nya hallucinogener.

Förändringar i arbetssättet

Två respondenter uppger att arbetet med narkotika förändrats.

Fler öppenvårdslösningar, förbättrad eftervård.

Lokalt projekt i NÄPO med två poliser som stärker upp gatulagningsverksamheten i ytterområdena.

Övrigt

En respondent uppger en ökning av tjejer sedan 2007.

Västerås

Lena Nyman

Antal enkäter: 7

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

I Västerås uppger två av fem respondenter att man ser en ökning av tungt narkotikamissbruk, tillfälligt narkotikamissbruk, missbruk av sömnmedel och lugnande medel, alkoholmissbruk och ungdomar under 19 år som regelbundet berusar sig.

En av fem respondenter uppger en ökning av regelbundet narkotikamissbruk, cannabis, kokain, och ecstasy.

En respondent av fem uppger att det skett en minskning av injicering amfetamin.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

I Västerås upplever man en ökning av hasch, marijuana, amfetamin, kokain, ecstasy, bensodiazepiner och svartspirt. Ökningen av bensodiazepiner påtalas av två respondenter.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Tre respondenter uppger att det skett förändringar av narkotikamissbruket i en eller flera grupper – fler yngre och fler kvinnor.

En respondent uppger att det skett förändringar av alkoholmissbruket i en eller flera grupper. Förändrad könsfördelning. Fler yngre som regelbundet berusar sig. Fler som utvecklar alkoholism och fler kvinnor.

Västerås rapporterar en ökning av det tunga missbruket, (under 20 år) och att allt fler unga utvecklar/utvecklat alkoholberoende. Subutex/subuxone fortsätter att öka i samma åldersgrupp.

Bland unga vuxna ser man en ökning av opiater/subutex och benzodiazepiner.

En lokal undersökning, Liv och Hälsa Ung 2008, visar att en viss debutförskjutning skett och att de som dricker sig regelbundet berusade minskat men de som berusar sig gör det mer frekvent.

Förändringar i missbruksmönstret

En respondent uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret under perioden januari-juni. Kombinationen cannabis/subutex eller andra opioider har blivit tydlig. Flera cannabisrökare har också övergått till enbart subutex och tabletter.

Västerås uppger en ökning av tungt narkotikamissbruk och tillfälligt narkotikamissbruk.

Ökning av subutexmissbruket bland unga/unga vuxna och invandrande unga män. Unga subutex användare övergår till att använda både heroin och subutex. Fler unga välfungerande ungdomar som köper bensodiazepiner på nätet och missbrukar detta. Ökning av det tillfälliga narkotikamissbruket. Ökning av cannabis, kokain, lustgas och sömnmedel/lugnande medel.

Nya droger

Ingen respondent uppger att det har dykt upp något nytt preparat eller drog som de inte tidigare rapporterat om under perioden januari-juni.

Förändringar i arbetssättet

Vad som är nytt i Västerås är att det är svårt att få till miljöbyten (behandlingshem) för unga missbrukare. Trots att vi har en väl fungerande öppenvård som hjälper många till förändring är det inte tillräckligt för alla.

Övrigt

En respondent uppger övrig information.

Tyvär har attityden och förhållningssättet förändrats till en mer legal variant, d v s vi (inom kommunen) lämnar mer otydliga budskap och vi står inte upp för ett narkotikafritt Västerås på samma sätt som tidigare. De är "okej" eller det tillåts att ungdomar drogare och fortsätter att droga även om de är kända av socialtjänstens myndighetskontor. Det har blivit allt svårare att få kvalificerad behandling.

Örebro

Ingela Widner

Antalet enkäter: 5

Antalet besvarade enkäter: 4

Användning: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Tre respondenter, polisen, vuxenheten och UBB ungdom, uppger att de ser en ökning av användandet av sömn/lugnande medel.

Polisen uppger också en ökning gällande cannabis, amfetamin på annat sätt, brutt heroin och LSD. UBB ungdom rapporterar en ökning av alkoholmissbruk samt en ökning inom gruppen ungdomar över 19 år som berusar sig. Däremot ser UBB ungdom en minskning av injicering av amfetamin.

Samtliga respondenter uppger att de sällan eller aldrig träffar på klienter som använder ecstasy.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången på ecstasy kan antas ha minskat. Vad beträffar sömn/lugnande medel är antagandet att tillgången för närvarande sannolikt är god.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Samtliga respondenter uppger att det inte skett några förändringar av narkotikamissbruket i en eller flera grupper.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen av respondenterna uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

En av respondenterna, polisen, rapporterar att Mefedrone förekommer. Mefedrone i pulverform, mycket finfördelat som intas nasalt eller oralt, förekommer i olika missbrukskategorier. Effekten av drogen beskrivs som att man blir ”kung”, man kan inte sluta så länge som man har något kvar och som bieffekt uppges att man kan uppleva panikångest.

Förändringar i arbetssättet

Polisen rapporterar att man har tagit bort två heltidstjänster från den yttre narkotikaverksamheten till förmån för utredningsverksamheten.

Sammanställning av samtliga 15 kommuner

Siri Nyström

Antal enkäter: 151

Antal besvarade enkäter: 123

Tabell 1 och 2 innehåller uppgifter om respondenternas bedömningar av förändringar i missbruket av olika substanser samt tillgången på olika medel. Vid tolkning av dessa tabeller är det viktigt att hålla i minnet att antalet uppgiftslämnare varierar mellan kommunerna. Från de tre storstäderna är det sammanlagt 57 personer som deltagit vilket gör att svaren från dessa kommuner har ett stort inflytande på svarsmönstret.

Det är svårt att säga något övergripande om Sveriges 15 största kommuner, dels på grund av att antalet rapportörer varierar från de olika kommunerna och dels för att missbruksbilden sannolikt skiljer sig mellan kommunerna.

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Som tabell 1 visar är cannabis den drog som ökat mest avseende antalet missbrukande personer. Minst en person från 13 kommuner uppger detta, sammanlagt 43 rapportörer. I tabell 2 som beskriver förändringar i tillgången av olika preparat, framgår ett liknande mönster där främst tillgången på hasch men även marijuana, uppges ha ökat av förhållandevis många rapportörer.

Efter cannabis är det kokain som uppges ha ökat mest avseende antalet missbrukare, 36 rapportörer uppger en ökning och en rapportör uppger minskning. Även för kokain gäller att minst en rapportör från 13 kommuner rapporterat en ökning.

Ecstasy och att injicera amfetamin är det som flest rapportörer säger ha minskat. Ecstasy var den drog som minskat mest avseende antalet personer även i den senaste CRD-rapporten (rapport nr 111). Kat är det preparat som flest rapportörer verkar ha minst kunskap om, 78 stycken uppger att de inte vet hur användningen av kat ser ut, nästan lika många uppger att de inte vet hur användningen ser ut för LSD och anabola steroider (AAS). Användandet av kat är även det preparat som tillsammans med GHB flest rapportörer uppger inte förekommer på deras ort.

Respondenterna får även möjlighet att kommentera ifall det finns ytterligare preparat på orten som de har sett en ökning eller minskning av, avseende förändringar i antalet personer. Preparat som dök upp här och som inte kan anses vara ett nytt preparat är framförallt subutex, vilket åtta respondenter rapporterar ha ökat med avseende på antalet personer.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Förändringarna i tillgång på olika preparat liknar den för användandet av olika substanser. Kokain och bensodiazepiner är de preparat som flest svarat att tillgången ökat för (29 stycken). Minst en rapportör från 14 av de 15 kommunerna som ingår, uppgav en ökning av kokain respektive bensodiazepiner. Som tidigare nämnts uppgav förhållandevis många en ökning av hasch och marijuana, 28 respektive 22 rapportörer, det var ingen rapportör som uppgav en minskning av dessa preparat.

Brunt heroin och amfetamin är de två preparat där tillgången uppges ha minskat av flest personer, tio stycken för respektive drog. Brunt heroin var även i senaste CRD-rapporten (rapport nr 111) ett av de preparat som uppgavs ha minskat av flest personer.

Kat, LSD och anabola steroider är de preparat vars tillgång flest rapportörer har uppgivit att de inte vet något om, 91 stycken uppgav *vet ej* vad gäller tillgången av kat och 83 stycken vad gäller LSD respektive anabola steroider.

Tabell 1. Uppgiftslämnarnas bedömning av förändringarna i antal personer när det gäller drogsituationen i de 15 största kommunerna, perioden januari-juni 2008.

	Före- kommer ej	Ökning	Ingen förändring	Minskning	Vet ej	Ej svar
Tungt narkotikamissbruk ^{a)}	–	17	85	3	18	–
Regelbundet narkotika- missbruk ^{b)}	–	20	86	1	16	–
Tillfälligt narkotika- missbruk ^{c)}	–	33	61	1	28	–
Cannabis	–	43	68	–	12	–
Injicerar amfetamin	3	5	75	12	28	–
Amfetamin på annat sätt	–	16	74	6	27	–
Injicerar heroin	4	5	68	9	37	–
Röker heroin	3	9	64	5	42	–
Kokain	1	36	49	1	36	–
Ecstasy	3	11	44	12	53	–
Kat	16	4	23	2	78	–
LSD	8	10	32	3	70	–
GHB	16	15	30	7	55	–
Sniffning	10	17	29	5	62	–
Missbruk av sömnmedel/ lugnande medel	–	30	71	1	21	–
Anabola steroider (AAS)	3	10	35	2	73	–
Missbruk av alkohol	–	34	78	–	11	–
Ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig	2	31	48	1	41	–

a) Tungt narkotikamissbruk = allt missbruk av narkotika där injektion förekommit, samt allt övrigt dagligt eller så gott som dagligt missbruk av narkotika.

b) Regelbundet narkotikamissbruk = använt narkotika någon/några gånger per månad – någon/några gånger per vecka och där intagningsättet är annat än injektion.

c) Tillfälligt narkotikamissbruk = använt narkotika någon/några gånger.

Tabell 2. Uppgiftslämnarnas bedömning av förändringarna i tillgången på olika preparat samt illegala bensodiazepiner, anabola steroider och svartsprit i de 15 största kommunerna, perioden januari-juni 2008.

	Före- kommer ej	Ökning	Ingen förändring	Minskning	Vet ej	Ej svar
Hasch	–	28	62	–	32	1
Marijuana	–	22	54	–	46	1
Vitt heroin	4	6	30	7	75	1
Brunt heroin	2	10	32	10	68	1
Amfetamin	–	10	61	10	41	1
Kokain	–	29	40	1	52	1
Ecstasy	3	11	28	8	72	1
Kat	7	3	21	–	91	1
LSD	7	6	24	2	83	1
GHB	11	13	25	6	67	1
Bensodiazepiner	–	29	49	1	43	1
Anabola steroider	3	7	26	3	83	1
Svartsprit	–	21	37	5	59	1

GHB är det preparat som flest rapportörer uppger att det inte förekommer (11 stycken) samtidigt har något fler (13 stycken) uppgett en ökning av preparatet och precis som för de flesta preparat har många uppgett att de inte vet hur tillgången ser ut. Otydliga resultat som dessa talar för att missbruksbilden ser olika ut beroende på kommun, men som flera lokala rapporter visar, kan missbruksbilden även variera inom kommunen.

Respondenterna har även i denna fråga möjlighet att lägga till preparat, i det här fallet vars tillgång de anser ökat, minskat eller varit oförändrad. De flesta har rapporterat ökning av olika droger, tolv uppgiftslämnare nämner en ökning av subutex och andra preparat som vanligtvis används vid opiatavvänjning.

Förändringar av narkotika- och alkoholmissbruket i vissa grupper

Av de rapportörer som uppgett förändringar i narkotikamissbruket har flera påpekat ett ökat cannabisbruk bland ungdomar, både yngre mellan 15–17 år, samt bland ”unga vuxna”. Överlag var det förändringar i åldersgruppen som rapporterades. 28 av de 43 stycken som uppgivit någon förändring av narkotikamissbruket sa att dessa var i denna åldersgrupp. Det som påpekades mest frekvent var ett ökat drogmissbruk för ett åldersspann från de yngre tonåren upp till sena tjugooårsåldern.

Förändringar i åldersgruppen var även den vanligaste kommentaren vad gäller alkoholmissbruk, 26 av de 32 rapportörer som uppgav förändringar i alkoholmissbruket sa att dessa förändringar skett i åldersgruppen. Bland annat anses alkoholen ha ökat i de yngre åldrarna. I övrigt är det svårt att dra några övergripande slutsatser om förändringar av narkotika- och alkoholmissbruket i specifika grupper.

Förändringar i missbruksmönstret

Nitton rapportörer uppger förändringar i missbrukssättet. Precis som i senaste CRD-rapporten var det ett antal rapportörer som uppgav att blandmissbruket ökat, utöver det går det inte att dra några generella slutsatser om förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Tjugonio av de lokala uppgiftslämnarna rapporterade om ett eller flera för dem nya preparat på orten. De preparat som flest uppgivit var spice (8 stycken) och mefedron (7 stycken). Spice rapporterades för första gången till CRD sommarhalvåret 2007. Utöver de åtta rapporterna om spice som ny drog inkom ytterligare tio rapporter om en ökning av spice. Mefedron har däremot aldrig tidigare rapporterats. Trots detta inkom två rapporter om en ökning av mefedron utöver de sju som uppgav att preparatet var nytt på orten (troligen på grund av att frågan om *annat preparat* kommer tidigare i formuläret än den om *nya preparat*). Samtliga övriga preparat som rapporterades från de lokala respondenterna har förekommit tidigare i rapporteringssystemet.

Av länspoliserna rapporterade elva av 21 om för dem nya preparat på orten. De preparat som rapporterades flest gånger var spice och fenazepam. Fenazepam rapporterades in för första gången vid den senaste CRD-insamlingen och utgjorde då, tillsammans med spice, de två preparat som uppgiftslämnarna och länspoliserna flest gånger uppgav som nytt preparat. Från länspolisen i Stockholms län rapporterades, under första halvåret 2008, chacruna (*psychotria viridis*), detta preparat har aldrig tidigare dykt upp i rapporteringssystemet.

Fördelningen av nya droger mellan länsmyndigheterna återfinns i nästa kapitel. Alla rapporterade preparat inklusive de två nya, mefedron och chacruna, finns beskrivna i kapitlet ”Nya droger”.

Förändringar i arbetssättet

Drygt en tredjedel av samtliga lokala rapportörer som deltog i första halvårets insamling har rapporterat om förändringar i arbetssättet. De som svarat att arbetssättet förändrats har i huvudsak meddelat huruvida verksamheten fått mer eller mindre resurser eller att samarbetet med andra aktörer inom drogområdet utökats. Bäst uppfattning av detta får man genom att läsa de lokala rapporterna.

Länspolismyndigheterna

Som tidigare nämnts svarar länspoliserna endast på frågor om nya droger och narkotikapriser. Narkotikapriserna redovisas endast årsvis vilket medför att endast uppgifter rörande nya droger redovisas i denna rapport.

Uppställt nedan är de nya droger som rapporterats från länspolismyndigheterna.

Nyrapporterade preparat från de 21 länspolismyndigheterna

Blekinge: Diazepam

Gotlands län: Spice, Tramadol, Fenazepam, Metylfenidat

Jämtlands län: Fenazepam

Norrbottnens län: Spice, Bromo-Dragonfly

Stockholms län: Chacruna (*psychotria viridis*), Tramadol, Fenazepam

Södermanland: Tramadol

Uppsala län: 2C-I

Värmlands län: Spice, 2C-I, Kratom, Bromo-Dragonfly

Västerbottens län: Spice

Västmanlands län: Phenazepam

Östergötlands län: Salvia Divinorum

Övriga län har inte rapporterat någon ny drog till CRD.

Som går att se är spice och fenazepam de vanligast rapporterade preparaten. Chacruna (*psychotria viridis*) är som tidigare nämnts det enda preparat rapporterat av länspolisen som aldrig tidigare rapporterats till CRD. En beskrivning av samtliga preparat finns i kapitlet "Nya droger".

Nya droger

Nedan redogörs för nya eller redan kända, men vanligtvis relativt ovanliga, preparat, substanser och beredningar som inrapporterats första halvåret 2008. Avsnittet granskas av NADIS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien) när det föreligger oklarheter. NADIS är en samarbetsgrupp som tillkommit på initiativ av Statens folkhälsoinstitut och har deltagare från Rikskriminalpolisen, Tullverket, Giftinformationscentralen, Karolinska sjukhuset, Mini Maria Göteborg, Sahlgrenska sjukhuset, Dopinglaboratoriet, Statens Kriminaltekniska Laboratorium, Rättsmedicinalverket, Livsmedelsverket, Läkemiddelsverket, Statens folkhälsoinstitut och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

Frågan om nya droger infördes i CRD våren 2000 och för alla nya preparat som inrapporteras kontrolleras det om de tidigare förekommit i rapporteringssystemet. Under första halvåret 2008 har två nya preparat inrapporterats, Chacruna (psychotria viridis) samt mefedron. Båda dessa preparat beskrivs nedan. Från Linköping har det även rapporterats om en substans vid namn effedron/meffedron. Det är troligt att uppgiftslämnaren syftar på någon av de två besläktade substanserna mefedron och metkatinon (narkotikaklassat preparat som även kallas efedron). Det rapporterade preparatet antas dock tillsvidare, med hjälp av beskrivningen, vara det nya preparatet mefedron.

Nya preparat

Chacruna (psychotria viridis)

Psychotria viridis kallas för Chacruna (Chakruna) i vissa delar av Sydamerika och är mest känt för att användas i drycken Ayahuasca. Ayahuasca dricks religiöst i vissa religioner och trosföreställningar i Central- och Sydamerika. Drycken sägs ha en psykedelisk effekt och kan ge hallucinationer och en känsla av eufori men även illamående och förvirring.

Psychotria viridis är en växt som innehåller den narkotikaklassade substansen DMT (dimetyltryptamin). DMT är en hallucinogen tryptamin och rapporterades till CRD första gången våren 2002 (rapport nr 56 i Stencilserien). Det här är första gången chacruna rapporteras till CRD, rapporten kom från länspolisen i Stockholm.

Mefedron

Mefedron (4-metylmetskatinon) är en centralstimulerande drog som tillhör gruppen katinoner. Effekter av mefedron uppges vara ökad energi, ökad social förmåga, en känsla av eufori och välbefinnande. Andra rapporterade effekter är ångest, oro, svettningar, psykos, yrsel och i några fall medvetlöshet.

Mefedron kallas ibland på grund av dess lukt, för ”krabba” eller ”räka” och förekommer oftast i pulverform men även som tablett eller i kapsel. I de rapporter som kommit in till CRD har preparatet beskrivits som vitt pulver och användarna är, enligt de lokala rapportörerna, ungdomar men även etablerade missbrukare. Rapporter om mefedron har kommit från sammanlagt sju lokala rapportörer i Borås, Göteborg, Linköping och Örebro.

Den 15 december 2008 klassades substansen mefedron som hälsofarlig vara, vilket innebär att försäljning och innehav av drogen är olagligt.

Övriga rapporterade preparat

2C-I

Preparatet är en hallucinogen med effekter som påminner om ecstasy och meskalin. Vid missbruk och överdosering finns risk för symtom som hallucinationer, oro, ångest, stora pupiller, medvetandepåverkan och därmed risk för medvetlöshet. Det tar relativt lång tid innan effekten märks (cirka 90 min). Risken är därför stor att personen blir otålig och tar mer av substansen innan effekten kommit och därför överdoserar.

Under våren 2004 klassificerades 2C-I (4-jod-2,5-dimetoxifenetylamin) som narkotika. 2C-I har strukturella likheter med 2C-B. Enda skillnaden är att en brom i 2C-B är ersatt med en jod i 2C-I.

2C-I har i första halvårets datainsamling rapporterats från länspoliserna i Uppsala och Värmlands län. 2C-I har tidigare förekommit i rapporteringssystemet från Jönköping under hösten 2003 och sedan dess från Hallands län, Norrköping samt från Uppsala.

Bromo-Dragonfly

Bromo-Dragonfly är en syntetisk fenetylamin som liknar DOB, LSD och amfetamin och förekommer i många former; pulver, tabletter, blotters (papperslapp som läggs på tungan) och vätska. Bromo-Dragonfly narkotikaklassades i december 2007. Substansen syntetiserades för första gången mot slutet av 1990-talet, det första kända beslaget, i Sverige likväl Europa, gjordes i september 2006. Rapporter om intoxicationer finns från såväl hälso- och sjukvården som Giftinformationscentralen. Under 2007 påträffades substansen i kroppsvätskor vid dödsfall i både Sverige och Norge.

Den intas vanligtvis oralt men även snortning förekommer. Effekten brukar tidigast uppträda efter en halvtimme, maximal effekt uppnås efter 6–12 timmar och sitter i upp till ett dygn. Effekten kan därefter kvarstå i 3–4 dagar. Preparatet är en mycket potent hallucinogen och ger bland annat synhallucinationer.

Substansen rapporterades under första halvåret 2008 från lokala rapportörer i Sundsvall och Uppsala. Preparatet har tidigare rapporterats från lokala rapportörer i Borås, Göteborg och Jönköping samt länspolismyndigheterna i Uppsala, Kronobergs och Värmlands län.

Diazepam

Diazepam är ett ångestdämpande och lugnande preparat som tillhör gruppen bensodiazepiner och är narkotikaklassat. Bensodiazepiner är en grupp läkemedel som började användas i Sverige under 1960-talet och är internationellt accepterade standardmedel vid behandling av sjukliga ångesttillstånd och tillfälliga sömnstörningar. De har även i varierande omfattning kommit att användas vid behandling av lindrigare former av oro, ångest och tillfälliga sömnstörningar.

Bensodiazepiner förekommer ofta i samband med blandmissbruk. Det är till exempel vanligt att man kombinerar alkohol och bensodiazepiner. Vanliga kliniska symptom vid bensodiazepinabstinens är ångest, rastlöshet, humörsvängningar, ostadighet, förvirring, överkänslighet för ljud, ljus eller beröring med mera. De flesta blir lugna och avslappnade av bensodiazepiner men allt högre doser krävs för att uppnå samma effekt. I kombination med alkohol kan de dock ge upphov till så kallade paradoxala reaktioner. Det innebär att man reagerar precis tvärtom. Man blir uppåt, pratglad och i värsta fall våldsam.

Olika bensodiazepiner har förekommit vid flertal tillfällen i CRD-rapporteringen. Diazepam rapporterades i första halvårets insamling från länspoliserna i Blekinge.

DOB

DOB kallas även för brom STP eller Brolamfetamin. Den är narkotikaklassad i Sverige och finns upptagen i förteckningen till FNs psykotropkonvention 1971.

DOB förekommer i olika former, i den aktuella rapporten beskrivs det som vitt pulver som snortas. Substansen har tidigare påträffats i Malmö hösten 2001, hösten 2000 fick polismyndigheten i Skåne

tips om tabletter vid namn DOB men inga beslag gjordes. I den senaste insamlingen rapporterades DOB av en lokal rapportör från Jönköping.

DXM

Dextrometorfan (DXM) ingår i hostmediciner i många länder och narkotikaklassades i juli 2008. Tidigare ingick DXM i de hostdämpande preparaten Extuson och Tussidyl. Oftast tas DXM som tabletter eller kapslar men det förekommer även som vätska. Vid stora doser förekommer ofta typiska opiat-symtom, men lägre doser ger ofta slöhet, oro, balansrubbingar och eventuellt hallucinationer. I kombination med andra läkemedel eller substanser, till exempel alkohol, ökar risken för allvarliga symptom.

Preparatet dök upp första gången i systemet under våren 2001 då rapportörer i Jönköping meddelade att DXM förekom. Sedan dess har uppgifter om preparatet inkommit från Linköping, Borås, Stockholm och Göteborg och länspolismyndigheterna i Skåne, Värmland, Västerbotten och Norrbotten. Under första halvåret 2008 inkom rapporter om DXM från lokala rapportörer i Umeå och Göteborg.

Fenazepam

Fenazepam är ett läkemedel som precis som diazepam ingår i gruppen bensodiazepiner. Fenazepam verkar lugnande och kan användas mot ångest eller sömnsvårigheter. Bieffekterna av fenazepam är yrsel, dåsighet, muskelkramper, muskelsvaghet, trötthet, irritation och minnesförlust. Om man drabbas av en andningsdepression kan även andningen slås ut. Det krävs mycket små doser för att bli påverkad, och därför är risken för överdos stor.

Fenazepam narkotikaklassades i september 2008. Preparatet rapporterades in till CRD första gången vid förra datainsamlingen från länspolismyndigheterna i Kronobergs-, Västra Götalands-, Örebro-, Västmanlands- och Norrbottens län samt från lokala rapportörer i Göteborg, Västerås och Örebro. I den senaste insamlingen har preparatet rapporterats från lokala rapportörer i Göteborg samt länspolis i Gotlands, Västmanlands, Stockholms och Jämtlands län .

GHB och GBL

GHB är klassat som läkemedel, men är också klassificerat som narkotika sedan februari 2000. GHB, gammahydroxibutyrat eller gammahydroxismörsyra, är en kroppsegen substans som förekommer i de flesta av kroppens vävnader. GHB påverkar en rad centrala funktioner såsom vakenhet, sömn och temperaturregulering liksom känslor som aggressivitet och sexualitet. GHB tas snabbt upp av kroppen och effekten är starkt dosrelaterad. Den kan variera från avslappning och upprymdhet till sömn, muskelryckningar och kraftig medvetandesänkning. I stor dos, och framförallt i samband med samtidigt intag av andra droger som alkohol, övergår den eftersträvade euforieffekten i en successivt ökande grad av negativa effekter som illamående, kräkning, krampanfall, koma och allvarliga andningsbesvär.

Rusupplevelsen, euforin, som sätter in efter 15–20 minuter kan liknas vid ett mildt alkoholrus. Effekterna avtar efter 3–4 timmar, och även vid doser som leder till djup sömn eller medvetlöshet känner sig användaren pigg efter uppvaknandet. Vid "normaldos", 10–20 mg per kilo kroppsvikt (motsvarande en skruvkork för en normalviktig vuxen) kan eufori, muskelavslappning och kortvarig minneslucka uppstå; vid 20–30 mg dåsighet och sömn; samt vid dosering därutöver sömn övergående i medvetlöshet, långsam hjärtrytm, illamående, kräkningar, oregelbunden andning och andningsdepression.

GBL (gammabutyrolakton) omvandlas i kroppen till GHB. GBL omfattas sedan den 1 september 2005 av lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor. GBL har dock en relativt omfattande användning i industrin vilket ställer krav på ett system där användningen inte hindras samtidigt som riskerna för missbruk minimeras. Läkemedelsverket har i anslutning till arbetet med den nya föreskriften utarbetat en ansökningsblankett för tillstånd för hantering av bland annat GBL samt för undantag från tillståndskraven. GBL inrapporterades första gången under våren 2000 och har sedan dess rapporterats vid ett flertal tillfällen.

GHB och GBL är färglösa vätskor med besk smak. Både GHB och GBL rapporterades in redan när frågan om nya droger introducerades våren 2000. GHB förekommer även i det ordinarie frågebatteriet. Under första halvåret 2008 rapporterades GBL som ny drog av en uppgiftslämnare i Göteborg och GHB av en uppgiftslämnare i Norrköping.

Kratom

Kratom (*Mitragyna speciosa*) växer i bland annat Thailand och är där föremål för narkotikakontroll. *Mitragyna speciosa* är ett träd vars blad innehåller mitragynin och andra psykoaktiva ämnen och tuggas som opiumsstitut men med lindrigare abstinenssymtom än opiater. Växtdelarna förekommer även under namnen biak, katum, kratum, kutum och mambog. I ”Droger A-Ö” från 1997 återfinns *Mitragyna speciosa* under namnet Beisna.

Kratom kan rökas, tuggas eller beredas till te. Preparatet har sammansatta effekter, bland annat stimulerande i låga doser (upp till 14 gram) och opiatliknande i högre (från 28 gram). Hösten 2006 rapporterades kratom från länspolisen i Norrbotten som uppgav att det användes som te av främst ungdomar och i förra inrapporteringen rapporterade länspolisen i Jämtland att kratom förekom. I den senaste insamlingen (första halvåret 2008) rapporterade länspolisen i Värmlands län att kratom förekommer i länet.

Metylfenidat

Metylfenidat har det kemiska namnet Metyl-2-fenyl-2-(2-piperidyl)etanoat. Metylfenidat förekommer vanligtvis i formen metylfenidathydroklorid. Metylfenidat är ett centralstimulerande medel som ökar uppmärksamhetsförmågan och minskar impulsivitet och hyperaktivitet hos patienter med ADHD (Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder).

Läkemedel i Sverige som innehåller metylfenidathydroklorid är Medikinet, Equasym Depot, Ritalin och Concerta. Ritalin och Concerta rapporterades för första gången till CRD hösten 2005. Rapport om Metylfenidat i senaste CRD-insamlingen kom från länspolisen i Gotlands län.

Salvia divinorum

Salvia divinorum är en växt, som övervägande finns i Mexico. Substansen ger en hallucinogen effekt som liknar ketamin, meskalin och fencyklidin. Hallucinationerna kan vara mycket intensiva och sitta i länge. Individer som brukat substansen kan få sluddrigt och osammanhängande tal. En känsla av att kroppen är skild från omgivningen kan infinna sig och bruket kan ge upphov till att individen får okontrollerbara rörelser (framför allt skrattanfall). Yrsel och koordinationssvårigheter är andra vanliga symtom.

Den första rapporten om *Salvia Divinorum* kom in till CRD våren 2003 från lokala rapportörer samt länspolisen i Västerås. Den 1 april 2006 klassades *Salvia Divinorum* som hälsofarlig vara. Vid förra insamlingen samt denna, har rapport om *Salvia Divinorum* kommit från länspolisen i Östergötlands län.

Spice

Spice är en blandning av örter som uppges ha psykoaktiva effekter. Det är oklart vad preparatet exakt består av, det finns dock ny forskning som har funnit att spice innehåller en syntetiskt cannabinoid.

Spice intas genom rökning. Dess effekter och bieffekter tycks likna de för cannabis. Vid förekommande fall av förgiftning har symtomen varit hög puls, stora pupiller, lätt förhöjt blodtryck och att den förgiftade mått allmänt dåligt.

Spice inrapporterades första gången sommarhalvåret 2007, rapporten kom då från länspolisen i Uppsala. I förra datainsamlingen inkom rapporter om spice från Kronoberg, Värmland, Västernorrland och Norrbotten samt från lokala rapportörer i Göteborg, Linköping och Uppsala. Under första halvåret 2008 rapporterades spice från länspolisen i Gotland, Värmland, Västerbotten och Norrbotten samt från lokala rapportörer i Göteborg, Umeå, Norrköping, Uppsala, Örebro, Malmö samt Stockholm.

Tramadol

Tramadol är den aktiva substansen i de receptbelagda läkemedlen Tramadol, Tradolan, Tiparol och Nobligan. De är morfinliknande och smärtstillande läkemedel. Den smärtstillande effekten börjar vanligtvis inom cirka en timme och varar upp mot sex timmar. Läkemedel med tramadol finns i tablettform samt som injektionsvätska.

Läkemedel med tramadol har tidigare förekommit i rapporteringssystemet, första gången var hösten 2002 i Uppsala. Därefter har det rapporterats från Sundsvall, Söderhamn, Helsingborg, Linköping, Stockholm, Östersund, Umeå samt från länspolis i Värmlands och Skåne län. Under första halvåret 2008 har tramadol rapporterats från länspolisen i Gotlands, Stockholms och Södermanlands län samt från lokala rapportörer i Helsingborg och Malmö.

Källor:

CAN Faktaserie

CANs rapporteringssystem om droger, våren 2000–vinterhalvåret 2007–2008

NADIS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien)

www.erowid.org

www.dopingjouren.nu

www.drugnews.se

www.emcdda.europa.eu

www.erowid.org

www.fass.se

www.wikipedia.org

www.lakemedelsverket.se

www.nodrugs.se

www.nyfikenvital.org

www.snpf.org

www.wiki.magiskamolekyler.org

Tidigare rapporter

- Nr 65** Narkotikamissbruk och marginalisering. MAX-projektet, slutrapport
- Nr 66** Mönstrandens drogvanor 2001
- Nr 67** Skolelevers drogvanor 2001
- Nr 68** Drogutvecklingen i Sverige. Rapport 2002
- Nr 69** Skolelevers drogvanor 2002
- Nr 70** Svenska elevers drogvanor från sexan till nian
- Nr 71** Drogutvecklingen i Sverige. Rapport 2003
- Nr 72** Spelmissbruk bland ungdomar
- Nr 73** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2003
- Nr 74** Mönstrandens drogvanor 2002
- Nr 75** Ungdomars drogvanor 1994–2003. Intervjuer med 16–24-åringar
- Nr 76** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2003
- Nr 77** Skolelevers drogvanor 2003
- Nr 78** Mönstrandens drogvanor 2003
- Nr 79** Uppföljning och utvärdering av insatserna mot svartsprit
- Nr 80** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2003
- Nr 81** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2004
- Nr 82** Drogutvecklingen i Sverige – Rapport 2004
- Nr 83** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2004
- Nr 84** Skolelevers drogvanor 2004
- Nr 85** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2004
- Nr 86** Mönstrandens drogvanor 2004
- Nr 87** Drogvanor i gymnasiet år 2, 2004
- Nr 88** Alkohol- och narkotikamissbruk bland invandrare
- Nr 89** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2005
- Nr 90** Skolelevers drogvanor 2005
- Nr 91** Drogutvecklingen i Sverige 2005
- Nr 92** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2005
- Nr 93** Drug Trends in Sweden 2005
- Nr 94** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2005
- Nr 95** Mönstrandens drogvanor 2005
- Nr 96** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2005–2006
- Nr 97** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2005–2006
- Nr 98** Drogutvecklingen i Sverige 2006
- Nr 99** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2006
- Nr 100** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg sommarhalvåret 2006
- Nr 101** Kartläggning av narkotikapolitiska handlingsplaner i kommuner och stadsdelar
- Nr 102** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2006
- Nr 103** Skolelevers drogvanor 2006
- Nr 104** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2006–2007
- Nr 105** Mönstrandens drogvanor 2006
- Nr 106** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2006–2007
- Nr 107** Drogutvecklingen i Sverige 2007
- Nr 108** Skolelevers drogvanor 2007
- Nr 109** Kokain – ett uppmärksammat problem
- Nr 110** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2007
- Nr 111** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2007-2008
- Nr 112** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988-2007
- Nr 113** Drogutvecklingen i Sverige 2008
- Nr 114** Skolelevers drogvanor 2008

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, har till uppgift att sprida information om alkohol, narkotika och andra droger till alla som arbetar inom drogområdet. Det gör vi genom att samla in och bearbeta fakta som vi sedan sprider via olika publikationer, kurser, konferenser och webbplatser samt via vårt bibliotek.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Box 70412, 107 25 Stockholm, Klara Norra Kyrkogata 34
Tel 08-412 46 00, Fax 08-10 46 41, www.can.se